Augo Lynges tale om Grønlands fremtidige statsretlige stilling

Taler
Augo Lynge
Grønlandsk politiker

Dato
8. oktober 1952

Sted
Grønlands Landsråd, Nuuk

Omstændigheder
Talen er holdt kort inden, Grønlands Landsråd gav tilslutning til et forslag om at knytte Grønland tættere til Danmark.

Det betød, at Grønland ved ændringen af Grundloven d. 5. juni 1953 ændrede status fra koloni til dansk amt. Samtidig fik Grønland to repræsentanter i Rigsdagen (Folketinget), hhv. Augo Lynge og (hans fætter) Frederik Lynge.

Et af det nuværende landsråds fornemste ønsker er at knytte Grønland til moderlandet som en del af selve riget med repræsentation i Danmarks rigsdag. Dette har vi i fjor under indledningstalen fremført under programerklæringen. Det var det nye, folkevalgte landsråds første handling.

Sagen var imidlertid ikke drøftet som en særlig dagsorden, fordi vi først ønskede at orientere os om det fundamentalt vigtige spørgsmål både heroppe i Grønland og i politiske kredse i Danmark. Spørgsmålet blev derfor berørt i Grønlandsudvalget under landsrådets tilforordnedes ophold i vinter, og nu vil vi gerne skride til handling og sætte spørgsmålet under debat her i landets øverste råd.

I 231 år har Grønland og Danmark hørt sammen som koloni og moderland, og der har i dette lange tidsrum foregået udvikling i Grønland. Mange forbindelsestråde er knyttet sammen, og de er efterhånden så stærke, at tilnærmelsen nu bør bringes til afslutning ved at knytte Grønland fast til Danmark.

Når vi hæver blikket over jordkloden, ser vi mange steder kolonikampe, hvor de indfødte kæmper for at løsrive sig fra moderlandet og blive selvstændige. Det gør de, fordi de mener, at dette er det bedste for dem selv. Men her i Grønland vil vi gerne gøre det modsatte. Her vil vi gerne benytte vor egen nyligt erhvervede bestemmelsesret til et initiativ til at knytte Grønland fast til moderlandet. Gennem mange år har vi arbejdet for fuld grønlandsk ligestilling

med andre danske statsborgere. Vi er rede til at påtage os de forpligtelser, byrder og ansvar, denne nye tingenes tilstand konsekvent måtte indebære. Og dette gør vi, fordi vi er overbevist om, at dette er til vor egen fordel og en forudsætning, såfremt udviklingen skal videreføres politisk, kulturelt, økonomisk og sprogligt, for at gøre Grønland til et normalt udviklet, civiliseret land.

Vi mener nu heroppe i Grønland, at tidspunktet til en sådan forbindelse er inde og ikke bør udsættes længere. Ønskerne i den retning er stærke i Grønland. Ude i verden arbejder De forenede nationer ihærdigt for at få selv de underudviklede lande repræsenteret i moderlandenes nationalforsamlinger. I Danmark arbejder en forfatningskommission med en revision af grundloven, et arbejde der nu nærmer sig sin afslutning. Ifølge den nuværende grundlov er Grønland stadigvæk koloni i forhold til moderlandet, selvom hele samfundsmaskineriet nærmer sig stærkt danske tilstande. Det er meget vigtigt, at der i den nye grundlov udtrykkelig præciseres Grønlands statsretlige stilling, og at vi ikke nøjes med en løfteparagraf, der måske senere vil kræve årelange aktioner for at få faste tilstande. Derfor må vi ikke forpasse tidspunktet. Vi må benytte os af den gunstige lejlighed til at fuldføre værket.

Men udvisningen af et sådant initiativ forudsætter fuld enighed i landsrådet, og jeg vil nu derfor anmode det ærede landsråd om at give tilslutning til forslaget, nemlig at der i den nye grundlov optages en lovparagraf, hvorefter Grønland bliver optaget som et amt i Danmark, og at Grønland får repræsentanter i Danmarks rigsdag.

Kilde
Beretninger vedrørende Grønland, nr. 3: Grønlands Landsraads Forhandlinger (1952), s. 133-134

Kildetype
Digitalt manuskript

Tags
Den kolde Krig 1946-1989, Kalaallisut Oqalugiaatit

URI
https://www.dansketaler.dk/tale/augo-lynges-tale-om-gronlands-fremtidige-statsretlige-stilling